

УДК 657:004(075)

АВТОМАТИЗОВАНИЙ ОБЛІК ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАСТУПНИХ ВИТРАТ І ПЛАТЕЖІВ

Волинець В.І., к.т.н., доцент,
Гордополова Н.В., к.е.н., доцент
Вінницький інститут економіки ТНЕУ
Гордополов В.Ю., к.е.н.

Київський національний торговельно-економічний університет

На основе анализа типовых операций и бухгалтерских проводок, а также возможностей системы «1С: Бухгалтерия» по учету обеспечения будущих затрат и платежей сделаны необходимые изменения на счетах учета обеспечения будущих затрат и платежей и созданы средства автоматизированного учета и анализа формирования и использования обеспечения будущих затрат и платежей, что расширило функциональные возможности системы.

Ключевые слова: автоматизированный учет, обеспечение будущих затрат и платежей, система автоматизированного учета «1С: Бухгалтерия».

On the basis of analysis of standard operations and book-keeping postings, and also possibilities of the «1С: Book-keeping» system on the account of providing of future expenses and payments necessary changes are done on the accounts of account of providing of future expenses and payments and tools of the automated account and analysis of forming and use of providing of future expenses and payments are created, that extended functional possibilities of the system.

Keywords: automated account, providing of future expenses and payments, automated account system «1С: Book-keeping».

Постановка проблеми та аналіз досліджень і публікацій. Одним з шляхів вдосконалення обліку господарської діяльності підприємств є використання автоматизованих облікових систем, застосування яких дозволяє підвищити якість, оперативність, точність, об'єктивність вихідної облікової інформації та надати її у зручному для подальшого аналізу й прийняття рішень вигляді.

Проблемам автоматизації обліку присвячено роботи відомих вітчизняних вчених, таких як Береза А.М., Гужва В.М., Бутинець Ф.Ф., Писаревська Т.А., Терещенко Л.О., Шквір В.Д. та інші, в яких розглядаються як теоретичні питання автоматизації, так і питання практичного застосування інформаційних систем і технологій обліку [1-7].

Сучасні системи автоматизованого обліку містять великий набір

типових рішень, серед яких широке застосування набула система «1С: Бухгалтерія» [3-7]. Однак, деякі ділянки обліку, зокрема ділянка забезпечення наступних витрат і платежів, в ній не автоматизовано.

Постановка завдання. Метою даної роботи є розширення функціональних можливостей системи автоматизованого обліку «1С: Бухгалтерія», що дозволить використовувати її для автоматизованого обліку забезпечення наступних витрат і платежів. Для досягнення поставленої мети необхідно:

1. Провести аналіз типових операцій і бухгалтерських проведення та можливостей системи «1С: Бухгалтерія» щодо обліку забезпечення наступних витрат і платежів з метою виявлення складу засобів та їх можливостей, які необхідно реалізувати в системі «1С: Бухгалтерія».

2. Внести необхідні зміни до рахунків обліку забезпечення наступних витрат і платежів в системі «1С: Бухгалтерія».

3. Створити засоби автоматизованого обліку забезпечення наступних витрат і платежів в системі «1С: Бухгалтерія».

4. Створити засоби автоматизованого аналізу забезпечення наступних витрат і платежів в системі «1С: Бухгалтерія».

Виклад основного матеріалу. В результаті аналізу типових операцій і бухгалтерських проведення щодо обліку забезпечення наступних витрат і платежів [8] на рахунках обліку забезпечення наступних витрат і платежів в системі «1С: Бухгалтерія» було здійснено такі зміни:

- на рахунку 472 «Додаткове пенсійне забезпечення» створено два субрахунки: 4721 «Забезпечення за рахунок доходу працівників» та 4722 «Забезпечення за рахунок коштів підприємства». На всіх рахунках обліку забезпечення наступних витрат і платежів, окрім рахунку 4721, встановлено аналітичний облік в розрізах видів діяльності, видів витрат та терміну резервування витрат, а на рахунку 4721 аналітичний облік встановлено в розрізах місяців нарахування зарплати, співробітників та термінів резервування витрат;

- на рахунку 48 «Цільове фінансування і цільові надходження» встановлено ознаки ведення аналітичного обліку в розрізах цільових призначень та термінів фінансування.

Інформація про види діяльності, види витрат та співробітників зберігається в довідниках системи «Види діяльності», «Види витрат» та «Співробітники», а для збереження інформації про терміни резервування витрат та терміни фінансування створено перелічення «Види термінів резервування витрат», яке містить значення «Звітний рік» та «Більше року», та перелічення «Види термінів фінансування», яке містить значення «Місяць», «Квартал», «Півріччя» та «Рік».

Для формування забезпечення наступних витрат і платежів створено спеціалізований документ «Забезпечення майбутніх витрат», який містить такі реквізити:

1. «Вид операції» – визначає вид забезпечення майбутніх витрат та відповідно бухгалтерський рахунок, на якому буде сформовано забезпечення. Значення цього реквізиту містяться у створеному переліченні «Види майбутніх витрат», яке включає такі значення:

- «Забезпечення виплат відпусток» (рахунок 471);
- «Додаткове пенсійне забезпечення» (рахунок 472);
- «Забезпечення гарантійних зобов'язань» (рахунок 473);
- «Забезпечення інших витрат і платежів» (рахунок 474).

2. Група «Кор. рахунок» включає такі реквізити:

2.1. «Рахунок» – код бухгалтерського рахунку, що кореспондує з рахунком обліку забезпечення майбутніх витрат. Ними можуть бути:

- рахунки 23, 91, 92, 93 та 94 для виду операції «Забезпечення виплат відпусток»;

- рахунки 23, 91, 92, 93, 94 та 661 для виду операції «Додаткове пенсійне забезпечення»;

- рахунок 93 для інших видів операції.

2.2. «Субконто1» та «Субконто2» – об'єкти аналітичного обліку на кореспондуючому рахунку. Такими об'єктами відповідно є:

- об'єкти довідників «Види діяльності» та «Види витрат», якщо у реквізиті «Рахунок» вибраний будь-який з рахунків 23, 91, 92, 93 або 94;

- об'єкти довідника «Співробітники» та дата нарахування зарплати, якщо у реквізиті «Рахунок» вибраний рахунок 661.

3. Реквізити групи «Резервування»:

- «Термін» – термін резервування майбутніх витрат, значення якого містяться у створеному переліченні «Види термінів резервування витрат»;

- «Сума» – сума резервування майбутніх витрат.

4. «Примітка» – довільний коментар документа.

Приклади бухгалтерських проведення документа «Забезпечення майбутніх витрат» зображено на рис. 1 та рис. 2.

№	Дт	Субконто Дт	Кт	Субконто Кт	Валюта	Кол-во	Вал. сума	Сумма	№ Ж
					Курс	Комментарий		Фирма	
1	23	3 Производственная 27/29 Зарплата произв. перс	471	3 Производственная 27/29 Зарплата произв. перс Звітний рік				1000.00	БЗ
						Обеспечение выплат отпусков		Добро	

Рис. 1. Бухгалтерські проведення документа «Забезпечення майбутніх витрат» для виду операції «Забезпечення виплат відпусток»

№	Дт	Субконто Дт	Кт	Субконто Кт	Валюта	Кол-во	Вал. сума	Сумма	№ Ж
					Курс	Комментарий		Фирма	
1	661	ДО-0000001 Админов В. С. 01.05.07	4721	01.05.07 ДО-0000001 Админов В. С. Звітний рік				300.00	БЗ
						Дополнительное пенсионное обеспече		Добро	

Рис. 2. Бухгалтерські проведення документа «Забезпечення майбутніх витрат» для виду операції «Додаткове пенсійне забезпечення»

Для обліку використання забезпечення наступних витрат і платежів, до яких належать оплата щорічної відпустки та покриття природних втрат товарів при перевезенні та зберіганні можуть бути використані документи системи «Нарахування заробітної плати», якщо константа системи «Використовувати забезпечення відпусток» має значення «Так», та документи «Списання ТМЦ».

Для відображення перерахування коштів на рахунки обліку додаткового пенсійного забезпечення створено спеціалізований документ «Кошти на додаткове пенсійне забезпечення», який містить такі реквізити:

1. «Вид операції» – визначає вид використання забезпечення майбутніх витрат та відповідно бухгалтерський рахунок, на якому сформовано забезпечення. Значення цього реквізиту містяться у створеному переліченні «Види додаткового пенсійного забезпечення», яке включає такі значення:

- «За рахунок співробітників» (рахунок 4721);
- «За рахунок підприємства» (рахунок 4722).

2. Група «Аналітика» включає реквізити «Субконто1», «Субконто2» та «Субконто3», на яких визначаються об'єкти аналітичного обліку рахунків додаткового пенсійного забезпечення:

3. «Банківський рахунок» – банківський рахунок підприємства, з якого перераховуються кошти. Значення цього реквізиту містяться у довіднику системи «Рахунки нашої фірми».

4. «Сума» – сума коштів на покриття забезпечення майбутніх витрат.

5. «Примітка» – довільний коментар документа.

Приклади бухгалтерських проведення документа «Кошти на додаткове пенсійне забезпечення» зображено на рис. 3 та рис. 4.

№	Дт	Субконто Дт	Кт	Субконто Кт	Валюта	Кол-во	Вал. сума	Сумма	№ Ж
					Курс	Комментарий			
						Фирма			
1	4722	3 Производственная 27/29 Зарплата произв. перс Звітний рік	311	1/2 Основной (грн)				1000.00	БЗ
						За счет предприятия			
						Добро			

Рис. 3. Бухгалтерські проведення документа «Кошти на додаткове пенсійне забезпечення» для виду операції «За рахунок підприємства»

№	Дт	Субконто Дт	Кт	Субконто Кт	Валюта	Кол-во	Вал. сума	Сумма	№ Ж
					Курс	Комментарий			
						Фирма			
1	4721	01.05.07 ДО-0000001 Админов В. С. Звітний рік	311	1/2 Основной (грн)				50.00	БЗ
						За счет сотрудников			
						Добро			

Рис. 4. Бухгалтерські проведення документа «Кошти на додаткове пенсійне забезпечення» для виду операції «За рахунок співробітників»

Для обліку отримання та використання цільового фінансування створено документ «Цільове фінансування», який містить такі реквізити:

1. «Вид» – визначає вид операції цільового фінансування та відповідно рахунок (дебетовий або кредитовий), в якості якого буде використовуватись рахунок 48 обліку цільового фінансування в бухгалтерських проведеннях, сформованих документом. Значення реквізиту містяться в створеному переліченні «Види операцій цільового фінансування», яке включає такі значення:

- «Отримання фінансування»;
- «Використання фінансування»;
- «Повернення невикористаних засобів».

2. «Призначення» – визначає призначення цільового фінансування. Значення цього реквізиту містяться в створеному переліченні «Види цільових призначень», яке включає такі значення:

- «Забезпечення заходів»;
- «Забезпечення поточних зобов'язань»;
- «Дотації на покриття збитків»;
- «Поточні субсидії».

3. «Термін» – визначає термін цільового фінансування, значення якого містяться в створеному перерахуванні «Види термінів фінансування».

4. «Примітка» – довільний коментар для видів операцій «Отримання фінансування», «Використання фінансування» та фіксований коментар для виду операції «Повернення невикористаних засобів».

5. Таблична частина документа включає такі реквізити:

5.1. «Рахунок» – код бухгалтерського рахунку, що кореспондує з рахунком 48 обліку цільового фінансування в бухгалтерському проведенні.

5.2. «Субkonto1», «Субkonto2» та «Субkonto3» – об'єкти аналітичного обліку на кореспондуючому рахунку.

5.3. «Кількість» – кількість об'єктів, облік яких ведеться на кореспондуючому рахунку (вказується лише для рахунків з кількісним обліком).

5.4. «Сума» – сума цільового фінансування, пов'язана з кореспондуючим рахунком.

5.5. «Коментар» – довільний коментар для бухгалтерського проведення.

Приклади бухгалтерських проведенень документа «Цільове фінансування» зображено на рис. 5 - 7.

№	Дт	Субkonto Дт	Кт	Субkonto Кт	Валюта	Кол-во	Вал. сума	Сумма	№ Ж
					Курс	Коментарий			
						Фирма			
1	48	Обеспечение мероприятий Месяц	311	1/2 Основной (грн)				1000.00	ЦФ
						Возврат денежных средств			
						Добро			

Рис. 5. Бухгалтерські проведення документа «Цільове фінансування» для виду операції «Повернення невикористаних коштів»

№	Дт	Субконто Дт	Кт	Субконто Кт	Валюта	Кол-во	Вал. сума	Сумма	№ Ж
					Курс	Комментарий		Фирма	
1	201	1/4 Основной склад 00031 Бензин 0 Партия по умолчанию	48	Обеспечение мероприятий Месяц		1000.000		5000.00	Цф
						Производственные запасы		Добро	
2	311	1/2 Основной (грн)	48	Обеспечение мероприятий Месяц			10000.00	Цф	
						Наличные денежные средства			Добро
3	151	2/6 Капитальное строительст	48	Обеспечение мероприятий Месяц			50000.00	Цф	
						Капитальное строительство			Добро

Рис. 6. Бухгалтерські проведення документа «Цільове фінансування» для виду операції «Отримання фінансування»

№	Дт	Субконто Дт	Кт	Субконто Кт	Валюта	Кол-во	Вал. сума	Сумма	№ Ж
					Курс	Комментарий		Фирма	
1	48	Обеспечение мероприятий Месяц	201	1/4 Основной склад 00031 Бензин 0 Партия по умолчанию		1000.000		5000.00	Цф
						Списание производ. запасов		Добро	
2	48	Обеспечение мероприятий Месяц	311	1/2 Основной (грн)			9000.00	Цф	
						Списание денежных средств			Добро
3	48	Обеспечение мероприятий Месяц	151	2/6 Капитальное строительст			50000.00	Цф	
						Списание капит. инвестиций			Добро

Рис. 7. Бухгалтерські проведення документа «Цільове фінансування» для виду операції «Використання фінансування»

Для аналізу отримання та використання цільового фінансування створено звіт «Відомість цільового фінансування», параметрами формування якого є період формування звіту, цільове призначення та термін фінансування.

Приклад звіту «Відомість цільового фінансування» наведено на рис. 8.

Ведомость целевого финансирования за Январь 2009 г.										
Счет 48, Целевое назначение: Обеспечение мероприятий, Срок финансирования: Месяц										
Счет	Целевое назначение	Срок финансирования	Получение целевого финансирования		Использование целевого финансирования					
			Сумма	Дата	Использовано по целевому назначению		Определено доходом		Возвращено	
					Сумма	Дата	Сумма	Дата	Сумма	Дата
201	Обеспечение мероприятий	Месяц	5,000.00	01.01.09						
311	Обеспечение мероприятий	Месяц	10,000.00	01.01.09						
151	Обеспечение мероприятий	Месяц	50,000.00	01.01.09						
201	Обеспечение мероприятий	Месяц			5,000.00	31.01.09				
311	Обеспечение мероприятий	Месяц			9,000.00	31.01.09				
151	Обеспечение мероприятий	Месяц			50,000.00	31.01.09				
311	Обеспечение мероприятий	Месяц							1,000.00	31.01.09

Рис. 8. Звіт «Відомість цільового фінансування»

Для аналізу формування та використання забезпечення майбутніх витрат створено спеціалізований звіт «Відомість забезпечення майбутніх витрат», параметрами формування якого є період формування звіту, бухгалтерський рахунок обліку та його аналітика.

Приклад звіту «Відомість забезпечення майбутніх витрат» наведено на рис. 9.

Рахунок	Об'єкт майбутніх витрат	Термін резервування	Зарезервовано коштів на витрати майбутніх періодів		Використано коштів резерву на витрати поточного періоду	
			Сума	Дата	Сумма	Дата
4721	Админов В. С.	Звітний рік	300.00	13.05.07		
4721	Админов В. С.	Звітний рік			50.00	15.05.07

Рис. 9. Звіт «Відомість забезпечення майбутніх витрат»

Висновки та перспективи подальших досліджень. Таким чином, на підставі аналізу типових операцій і бухгалтерських проведення та можливостей системи «1С: Бухгалтерія» щодо обліку забезпечення наступних витрат і платежів було внесено необхідні зміни до рахунків обліку забезпечення наступних витрат і платежів та створено засоби автоматизованого обліку і аналізу формування та використання забезпечення наступних витрат і платежів, що розширило функціональні можливості системи. Метою подальших досліджень у цьому напрямку є автоматизація інших вузьких ділянок обліку, які не автоматизовано в системі «1С: Бухгалтерія».

ЛІТЕРАТУРА

1. Береза А.М. Основи створення інформаційних систем: Навчальний посібник. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: КНЕУ, 2001. – 214 с.
2. Гужва В.М. Інформаційні системи і технології на підприємствах: Навчальний посібник. – К.: КНЕУ, 2001. – 400 с.
3. Інформаційні системи і технології в обліку: Підручник для студентів вищих навчальних закладів спеціальності /Ф.Ф. Бутинець, Т.В. Давидюк, В.В. Євдокимов, Легенчук С.Ф. – За ред. проф. Ф.Ф. Бутинця. – 3-е вид., перероб. і доп. – Житомир: ПП „Рута”, 2007. – 468 с.
4. Писаревська Т.А. Інформаційні системи обліку та аудиту: Навч. посібник. – К.: КНЕУ, 2004. – 369 с.
5. Терещенко Л.О., Матієнко-Зубенко І.І. Інформаційні системи і технології в обліку: Навч. посіб. – К.: КНЕУ, 2004. – 187 с.
6. Шквір В.Д., Загородній А.Г., Височан О.С. Інформаційні системи і технології в обліку: Навч. посіб. – 3-тє вид., перероб. і доп. – К: Знання, 2007. – 439 с.
7. Клименко О.В. Інформаційні системи і технології в обліку. Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 320 с.
8. Бухгалтерський облік в Україні: Навч. посібник. За ред. Р.Л. Хом'яка. – 3-тє вид., доп. і перероб. – Львів: Національний університет „Львівська політехніка”, „Інтелект-Захід”, 2007. – 1200 с.